

Návrh Zprávy analytické komise o vývoji příjmů a nákladů na zdravotní služby hrazených z prostředků v. z. p. v roce 2016

1 Náklady ZFZP na hrazené zdravotní služby z v. z. p.

Celkové náklady zdravotních pojišťoven na hrazené zdravotní služby ze základního fondu zdravotního pojištění (ZFZP) dosáhly v roce 2016 výše 253 346 mil. Kč. V porovnání s předchozím rokem 2015 se celkové náklady zvýšily o 11 381 mil. Kč (+4,7%).

Tabulka 1: Celkové náklady systému v.z.p. (ZFZP)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	219 167	223 000	220 642	233 945	241 964	253 346
Index (k roku 2011, v %)	100,0	101,7	100,7	106,7	110,4	115,6
Index (k předchozímu roku, v %)	-	101,7	98,9	106,0	103,4	104,7

Níže uvedené tabulky ukazují výši finančních nákladů v jednotlivých segmentech za roky 2011 až 2016 včetně indexů nárůstu v jednotlivých letech a kumulovaného nárůstu nákladů vzhledem k roku 2011.

1.1 Segmenty „terénní“ ambulantní péče

Tabulka 1a: Náklady systému v.z.p. na stomatologickou péči

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	10 066	9 964	10 005	10 059	10 385	10 696
Index (k roku 2011, v %)	100,0	99,0	99,4	99,9	103,2	106,3
Index (k předchozímu roku, v %)	-	99,0	100,4	100,5	103,2	103,0

Tabulka 1b: Náklady systému v.z.p. na péči praktických lékařů

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	12 889	13 094	13 379	13 591	14 389	14 813
Index (k roku 2011, v %)	100,0	101,6	103,8	105,4	111,6	114,9
Index (k předchozímu roku, v %)	-	101,6	102,2	101,6	105,9	102,9

Tabulka 1c: Náklady systému v.z.p. na gynekologickou péči

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	3 057	3 324	3 372	3 463	3 499	3 766
Index (k roku 2011, v %)	100,0	108,7	110,3	113,3	114,5	123,2
Index (k předchozímu roku, v %)	-	108,7	101,5	102,7	101,1	107,6

Tabulka 1d: Náklady systému v.z.p. na rehabilitační péči

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	2 427	2 533	2 615	2 859	2 841	3 020
Index (k roku 2011, v %)	100,0	104,4	107,7	117,8	117,0	124,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	104,4	103,2	109,3	99,4	106,3

Tabulka 1e: Náklady systému v.z.p. na diagnostickou zdravotní péči

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	8 329	8 641	8 734	9 609	9 540	9 986
Index (k roku 2011, v %)	100,0	103,8	104,9	115,4	114,5	119,9
Index (k předchozímu roku, v %)	-	103,8	101,1	110,0	99,3	104,7

Tabulka 1f: Náklady systému v.z.p. na domácí zdravotní péči

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	1 376	1 388	1 549	1 684	1 686	1 905
Index (k roku 2011, v %)	100,0	100,8	112,6	122,4	122,5	138,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	100,8	111,6	108,7	100,1	113,0

Tabulka 1g: Náklady systému v.z.p. na specializovanou ambulantní péči

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	18 724	18 761	19 198	20 104	21 181	23 364
Index (k roku 2011, v %)	100,0	100,2	102,5	107,4	113,1	124,8
Index (k předchozímu roku, v %)	-	100,2	102,3	104,7	105,4	110,3

Tabulka 1h: Náklady systému v.z.p. na ošetrovatelskou a rehabilitační péči u PZSS

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	1 101	1 013	1 104	1 209	1 262	1 498
Index (k roku 2011, v %)	100,0	92,0	100,2	109,8	114,6	136,0
Index (k předchozímu roku, v %)	-	92,0	108,9	109,6	104,4	118,7

1.2 Segmenty ústavní péče

Tabulka 2a: Náklady systému v.z.p. na nemocnice

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	103 972	104 674	103 998	111 980	116 480	121 447
Index (k roku 2011, v %)	100,0	100,7	100,0	107,7	112,0	116,8
Index (k předchozímu roku, v %)	-	100,7	99,4	107,7	104,0	104,3

Tabulka 2a5: Náklady systému v.z.p. na centrová léčiva

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	6 994	7 866	9 412	11 120	11 840	14 083
Index (k roku 2011, v %)	100,0	112,5	134,6	159,0	169,3	201,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	112,5	119,6	118,2	106,5	118,9

Tabulka 2b: Náklady systému v.z.p. na odborné léčebné ústavy (OLÚ)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	5 988	5 972	5 785	6 992	7 253	7 614
Index (k roku 2011, v %)	100,0	99,7	96,6	116,8	121,1	127,2
Index (k předchozímu roku, v %)	-	99,7	96,9	120,9	103,7	105,0

Tabulka 2c: Náklady systému v.z.p. na léčebny dlouhodobě nemocných (LDN)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	2 342	2 399	2 224	2 704	2 784	2 890
Index (k roku 2011, v %)	100,0	102,5	95,0	115,5	118,9	123,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	102,5	92,7	121,6	103,0	103,8

Tabulka 2d: Náklady systému v.z.p. na ošetrovatelská lůžka (OL)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	598	575	591	711	773	893
Index (k roku 2011, v %)	100,0	96,2	98,8	119,0	129,4	149,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	96,2	102,8	120,4	108,7	115,5

Tabulka 2e: Náklady systému v.z.p. na hospice

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	142	146	144	162	161	186
Index (k roku 2011, v %)	100,0	102,6	101,2	113,8	113,3	130,5
Index (k předchozímu roku, v %)	-	102,6	98,7	112,4	99,6	115,2

1.3 Náklady na lázeňskou péči

Tabulka 3: Náklady systému v.z.p. na lázeňskou péči

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	2 985	2 521	1 579	2 446	2 881	3 174
Index (k roku 2011, v %)	100,0	84,4	52,9	81,9	96,5	106,3
Index (k předchozímu roku, v %)	-	84,4	62,6	154,9	117,8	110,2

1.4 Náklady na péči v ozdravovnách

Tabulka 4: Náklady systému v.z.p. na péči v ozdravovnách

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	28	26	21	28	30	30
Index (k roku 2011, v %)	100,0	90,2	74,6	98,1	107,2	104,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	90,2	82,7	131,5	109,4	97,3

1.5 Náklady na dopravu

Tabulka 5: Náklady systému v.z.p. na dopravu

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	1 413	1 336	1 497	1 507	1 542	1 546
Index (k roku 2011, v %)	100,0	94,5	105,9	106,7	109,1	109,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	94,5	112,1	100,7	102,3	100,3

1.6 Náklady na zdravotnickou záchrannou službu (ZZS)

Tabulka 6: Náklady systému v.z.p. na zdravotnickou záchrannou službu (ZZS)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	1 786	2 020	2 149	2 268	2 469	2 599
Index (k roku 2011, v %)	100,0	113,1	120,3	126,9	138,2	145,5
Index (k předchozímu roku, v %)	-	113,1	106,4	105,5	108,9	105,3

1.7 Náklady na léky vydané na recepty

Tabulka 7: Náklady systému v.z.p. na léky vydané na recepty

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	34 134	36 104	34 633	33 820	33 876	34 463
Index (k roku 2011, v %)	100,0	105,8	101,5	99,1	99,2	101,0
Index (k předchozímu roku, v %)	-	105,8	95,9	97,7	100,2	101,7

1.8 Náklady na zdravotnické prostředky vydané na poukazy

Tabulka 8: Náklady systému v.z.p. na zdravotnické prostředky vydané na poukazy

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady v mil. Kč	6 296	6 218	6 058	6 477	6 813	7 343
Index (k roku 2011, v %)	100,0	98,8	96,2	102,9	108,2	116,6
Index (k předchozímu roku, v %)	-	98,8	97,4	106,9	105,2	107,8

1.9 Ostatní náklady hrazené z v.z.p.

Tabulka 9: Ostatní náklady systému v.z.p.

Náklady v mil. Kč	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Náklady na léčení v zahraničí	577	643	785	786	942	913
Finanční prostředky (vratky)	514	428	168	289	97	90
Náklady na očkovací látky	338	1 141	895	1 080	975	1 015
Ostatní náklady na zdravotní péči	45	38	57	43	57	45

2 Příjmy systému v.z.p. v roce 2016

Celkové příjmy do systému zdravotního pojištění jsou součtem příjmů z výběru pojistného od zaměstnavatelů, OSVČ a OBZP a příjmem ze státního rozpočtu za osoby, za něž je plátcem pojistného stát. Vývoj příjmů zdravotních pojišťoven od 1. pololetí 1998 do konce roku 2016 je zpracován v tabulkách č. 1 a 2 a v grafech č. 1 a 2 přílohy. Zdrojem dat o příjmech i o počtu pojištěnců jsou údaje od správce účtu přerozdělení (rok pro přerozdělení nekopíruje přesně rok kalendářní).

V roce 2016 dosáhly celkové příjmy zdravotních pojišťoven 260 478 mil. Kč, z toho příjmy z vybraného pojistného činily 198 225 mil. Kč a pojistné za osoby, za něž je plátcem stát, dosáhlo výše 62 254 mil. Kč. V porovnání s předchozím rokem 2015 se celkové příjmy zdravotních pojišťoven zvýšily o 10 194 mil. Kč (+4,07 %), a to jak díky výraznému nárůstu ve výběru pojistného (o 8 875 mil. Kč, tj. o 4,69 %), tak i díky nárůstu příjmů ze státního rozpočtu (o 1 309 mil. Kč, tj. o 2,15 %). Mírný nárůst příjmů ze státního rozpočtu byl dosažen i přes pokles počtu státních pojištěnců, a to díky zvýšení platby za státního pojištěnce od ledna 2015 z 845 Kč na 870 Kč.

V tabulce č. 3 a v grafu č. 3 přílohy je dokumentován vývoj příjmů zdravotních pojišťoven na 1 pojištěnce v členění na „státní“ pojištěnce, na osoby, za něž není plátcem pojistného stát (dále jen „nestátní“ pojištěnec) a na osoby bez ohledu, do které kategorie plátce pojistného patří.

V roce 2016 dosáhla hodnota celkového průměrného příjmu na 1 pojištěnce výše 24 942 Kč, což představuje oproti roku 2015 nárůst o 927 Kč, tj. o 3,86 %. Zatímco příjmy v roce 2016 z vybraného pojistného na 1 „nestátního“ pojištěnce činily 44 243 Kč (nárůst oproti roku 2015 o 1 323 Kč, tj. o 3,08 %), příjmy ze státního rozpočtu na jednoho „státního“ pojištěnce dosáhly hodnoty 10 440 Kč (nárůst oproti roku 2015 o 300 Kč, tj. o 2,96 %). Rozložení pojištěnců na „státní“ a „nestátní“ pojištěnce pokračovalo i v roce 2016 v trendu „přesunu“ pojištěnců z kategorie „státní“ do kategorie „nestátní“, byť tento pohyb nebyl již tak výrazný jako v roce 2015 - průměrný počet „státních“ pojištěnců se v roce 2016 oproti roku 2015 snížil o 47 311 (o 0,79 %) na 5 962 981 pojištěnců, průměrný počet „nestátních“ pojištěnců vzrostl o 68 876 (o 1,56 %) na 4 480 364 pojištěnců, průměrný celkový počet pojištěnců činil 10 443 345 (nárůst o 21 566 pojištěnců, tj. 0,21%).

Tabulka 4a přílohy dokumentuje vývoj podílu platby za „státní“ a „nestátní“ pojištěnce od roku 1998 do roku 2016. Podíl příjmů za „státní“ pojištěnce:

- v roce 1999 dosahoval 24,8 %, přitom podíl počtu „státních“ pojištěnců byl 56,0 %;
- v roce 2016 činil podíl platby za „státní“ pojištěnců 23,90 % (-0,45 procentního bodu oproti roku 2015), podíl počtu „státních“ pojištěnců byl 57,10 % (-0,57 procentního bodu oproti roku 2015).

Z tabulek 4a a 4b přílohy je patrné, že

- do roku 2010 trval dlouhodobý trend růstu podílu „státních“ pojištěnců na celkovém počtu pojištěnců, od roku 2010 již tento podíl stagnuje a od 2. pololetí 2014 dochází k poklesu;
- dochází ke skokovému nárůstu podílu příjmů ze státního rozpočtu v letech, kdy byla zvýšena platba státu za státního pojištěnce, s následným mírným poklesem; v roce 2016 tento podíl klesá i přes navýšení platby za státního pojištěnce díky poklesu počtu státních pojištěnců, nárůstu nestátních pojištěnců a hlavně díky nárůstu vybraného pojistného.

Po několika letech minimálních nárůstů či stagnace příjmů přinesl rok 2013 mírný nárůst a roky 2014 až 2016 výrazný nárůst příjmů do systému veřejného zdravotního pojištění – vliv na to mělo hlavně **zrušení stropů u vyměřovacího základu pro platbu pojistného od roku 2013, trojí zvýšení plateb za „státní“ pojištěnce (v listopadu 2013 z 723 na 787 Kč, v červenci 2014 z 787 na 845 Kč, v lednu 2016 z 845 na 870 Kč) a hlavně vyšší výběr pojistného (v roce 2014 +3,43 %, v roce 2015 +6,39 % a v roce 2016 +4,69%)**.

3 Očekávané příjmy systému v.z.p. v letech 2017 a 2018

Od roku 2017 se zvyšuje platba za státního pojištěnce z 870 Kč na 920 Kč, což přinese do systému necelých 300 mil. Kč měsíčně a 3,5 mld. Kč ročně. Debaty o valorizaci platby za státního pojištěnce probíhají poměrně často, na rok 2018 navýšení platby zatím oficiálně schváleno ještě není, všeobecné očekávání je navýšení celkové platby za státní pojištěnce v roce 2018 o 3,5 mld. Kč.

Rok 2015 se České republice mimořádně dobře vydařil z hlediska růstu HDP (+4,6%), růstu zaměstnanosti, poklesu nezaměstnanosti, což se projevilo i růstem platů a mezd a spolu s tím i mimořádně vysokým nárůstem výběru pojistného (+6,39%). Rok 2016 v tomto příznivém trendu pokračoval, byť s nižším růstem HDP (+2,5%) i nižším výběrem pojistného (+4,69%). Státní i finanční instituce jsou ve svých odhadech pro roky 2017 a 2018 poměrně optimistické, očekávají pokračování růstu v intencích roku 2016. Vede je k tomu oživení globální ekonomiky, příznivé ceny ropy a podpůrné kroky ECB s dopadem na oslabující kurz EUR vůči USD – to vše by mělo podpořit růst v EU a hlavně v Německu a tím pádem mít i příznivý dopad na českou ekonomiku. Na druhé straně tu ale stojí stále vysoké státní zadlužení evropských zemí, stále rostoucí geopolitická rizika, odstředující tendence v EU, hrozby nárůstu protekcionismu.

Z těchto výchozích podmínek tedy vychází v Analytické komisi DŘ připravované odhady příjmů pro roky 2017 a 2018. Pesimistická varianta odhadu příjmů nepočítá s navýšením platby za státního pojištěnce v roce 2018, akcentuje více rizika výše uvedená a očekává nižší tlak na růst mezd a nižší dynamiku růstu mezd v roce 2018. Optimistická varianta odhadu příjmů počítá s navýšením platby za státního pojištěnce v roce 2018 o 50 Kč (celkové navýšení platby za státní pojištěnce o cca 3,5 mld. Kč) a s mzdovým nárůstem odpovídajícím lednové predikci MFČR.

Pesimistický odhad příjmů	2015	2016	2017 - odhad	2018 - odhad
Počet státních pojištěnců (průměrný)	6 010 292	5 962 981	5 955 000	5 960 000
Platba státu na 1 st. pojištěnce (Kč)	845	870	920	920
Platba státu (Kč)	60 944 392 129	62 253 525 754	65 743 200 000	65 798 400 000
Nárůst výběru pojistného (%)	6,39	4,69	4,80	3,60
Výběr pojistného (Kč)	189 339 815 412	198 224 844 075	207 739 636 591	215 218 263 508
Celkem (Kč)	250 284 207 541	260 478 369 829	273 482 836 595	281 016 663 511
Příjmy celkem - nárůst v %	5,23	4,07	4,99	2,75

Optimistický odhad příjmů	2015	2016	2017 - odhad	2018 - odhad
Počet státních pojištěnců (průměrný)	6 010 292	5 962 981	5 960 000	5 960 000
Platba státu na 1 st. pojištěnce (Kč)	845	870	920	970
Platba státu (Kč)	60 944 392 129	62 253 525 754	65 798 400 000	69 374 400 000
Nárůst výběru pojistného (%)	6,39	4,69	4,90	4,40
Výběr pojistného (Kč)	189 339 815 412	198 224 844 075	207 937 861 435	217 087 127 338
Celkem (Kč)	250 284 207 541	260 478 369 829	273 736 261 440	286 461 527 342
Příjmy celkem - nárůst v %	5,23	4,07	5,09	4,65

Pesimistická varianta odhadu příjmů počítá s nárůstem pojistného v roce 2018 o 7,5 mld. Kč, optimistická varianta počítá s nárůstem 12,7 mld. Kč.

4 Závěr

V roce 2016 narostly náklady ZFZP o 11,38 mld. Kč (+4,70%) na 253,35 mld. Kč, příjmy o 10,19 mld. Kč (+4,07%) na 260,48 mld. Kč. Je potřebné udržet rovnováhu mezi růstem příjmů a výdajů.

Příloha (jen v elektronické formě): Tabulky a grafy 1 až 11_2016_2p.xlsx

V Praze dne: 23. března 2017

Za analytickou komisi: Ing. Jiří Mrázek MBA